

PIEŚŃ O ZAMORDOWANYM ŻYDOWSKIM NARODZIE

Inscenizacja - Etel Szyc, Teresa Wrońska

ETEL SZYC

MONIKA CHRZĄSTOWSKA

Wieczór poetycko-muzyczny pt. "Pieśń o zamordowanym żydowskim narodzie" poświęcony jest tym, którym przyszło żyć i ginąć w tragicznym okresie Zagłady. Icchak Kacnelson w poemacie pod powyższym tytułem opisuje nie tylko swoje tragiczne doświadczenia - śmierć żony, dzieci, przyjaciół, ale oplakuje cały naród żydowski. "Pieśń" jest jedynym tej miary ocalałym dziełem, napisanym przez jednego z zamordowanych. Po raz pierwszy odczytany został już jako głos zza grobu, zza tysięcy masowych grobów. Poemat napisany został w języku jidysz, na język polski tłumaczenia dokonał Jerzy Ficowski. Te przejmujące strofy stały się osią projektu, w którym oprócz fragmentów poematu zabrzmiały także pieśni gett i obozów koncentracyjnych. Pieśni te tworzone często pod wpływem konkretnych, dramatycznych wydarzeń, jak np. słynne kołysanki Jeszajachu Szpigla i Dawida Bajgelmana "Machci di ejgielech" (Zamknij oczęta) oraz "Nyszt kiej rozynkies, nyszt kiejn mandlen" (Ani rodzynki, ani migdały). Powstały one w łódzkim getcie, tuż po zarządzeniu Niemców nakazującego oddanie dzieci na wywózkę do obozu zagłady w Chełmnie. Z kolei "Ani maamin" (Wierzę wiarą doskonałą w nadejście Mesjasza) to pieśń ze średniowiecznym tekstem opartym na 12 punkcie Trzynastu artykułów wiary wg. Majmonidesa i muzyką ułożoną przez modrzyckiego chasyda, Azriela Dawida Fasaga, jadącego w transporcie do obozu zagłady w Treblince. Melodia została ułożona w rytm stuku kół pociągu. Dwóm spośród jadących zorganizowano ucieczkę, aby ułożona melodia dotarła do Rabina z Modrzyc. Pieśń "Ryfkiele di szabesdikie" (Szabasowa Ryfka) upamiętnia akcję wywózki wszystkich mężczyzn z białostockiego getta w 1942 r. (ok. 5000 osób), owdowiałe po nich żony nazywano "szabasowymi Ryfkami".

"Jidysze tango" - ta pieśń buntu i braku zgody na tak tragiczny los powstała w czasie, kiedy rodziły się żydowskie organizacje podziemne nawołujące do oporu.

Występują: Monika Chrzastowska-śpiew, Etel Szyc-słowo

Marek Wroński i Piotr Szyc - skrzypce, Teresa Wrońska - fortepian